

7. O‘rmonjonov Azizbek Muhammadjon o‘g‘li. (2025). inklyuziv ta’limning musiqa ta’limdagi o‘rni va ahamiyati. *ta’lim va taraqqiyot*, 4(3), 607-613.

MAKTABGACHA TA’LIM TASHKILOTIDA STEAM TEXNOLOGIYASI ASOSIDA DIZAYN VA KREATIV IJODKORLIKNI SHAKILLANTIRISH

Sorabekova E'zoza Jasur qizi

Xalqaro Nordic universiteti 3 kurs
maktabgacha ta’lim yo‘nalishi bakalavr talabasi

Anatatsiya: Ushbu maqolada STEAM texnologiyasining ta’lim jarayonidagi o‘rni, amalyotda tadbqiq etishdagi jarayonlar, STEAM ning amalyot bilan bog‘liqligi, tajriba otkazish xonalarining tashkil etilishi va ko‘zlangan maqsad, texnologiyaning bola hayotidagi ahamiyati va uning xususiyatlari haqida umumiy ma’lumot berilgan.

Kalit so‘zlar: STEAM, texnologiya, innovatsion metodlar laboratoriya, intallekt, salohiyat, taffakkur, axborot kommunikatsiya

FORMATION OF DESIGN AND CREATIVE CREATIVITY BASED ON STEAM TECHNOLOGY IN PRESCHOOL EDUCATIONAL ORGANIZATIONS

Abstract: In this article, the role of STEAM technology in the educational process, the processes of its implementation in practice, the connection of STEAM with practice, the organization of experiment rooms and the intended purpose, the importance of technology in the life of a child and its features are given in general information provided.

Keywords: STEAM education, technology, elementary school, interdisciplinary education, practical activities, digital tools, creativity, critical thinking, problem solving..

ФОРМИРОВАНИЕ ПРОЕКТНО-ТВОРЧЕСКОГО ТВОРЧЕСТВА НА ОСНОВЕ STEAM- ТЕХНОЛОГИЙ В ДОШКОЛЬНЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ

Anatatsiya: В данной статье представлена общая информация о роли STEAM-технологии в образовательном процессе, этапах её практического внедрения, связи с практической деятельностью, организации лабораторий для проведения экспериментов и их целях, а также о значении технологии в жизни ребёнка и её особенностях.

Ключевые слова: STEAM, технология, лаборатория инновационных методов, интеллект, потенциал, мышление, информационная коммуникация

Kirish STEAM-bu fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika fanlarini birlashtirgan ta'limiy yondashuv. Ushbu fanlarni yaxlit o'quv dasturiga birlashtirish orqali talabalar uchun har tomonlama va fanlararo o'quv tajribasini taqdim etishga qaratilgan.

STEAM qisqartmasi an'anaviydan olingan STEAM (fan, texnologiya, muhandislik va matematika) ta'lim, san'at qo'shilishi bilan. San'atning kiritilishi ijodkorlik, tasavvur va badiiy ifodaning o'quv jarayonidagi ahamiyatini tan oladi. STEAM ta'limi ushbu fanlarni alohida va alohida mavzular sifatida ko'rib chiqishdan ko'ra, ularning integratsiyasini ta'kidlaydi.

STEAM e ta'limi talabalarni tanqidiy fikrlashga, muammolarni hal qilishga va o'z bilim va ko'nikmalarini Real sharoitlarda qo'llashga undaydi. Bu amaliy o'rganish, loyihaga asoslangan faoliyat va o'quv tajribasini oshirish uchun texnologiya va raqamli vositalardan foydalanishni targ'ib qiladi. San'atni birlashtirish orqali talabalar ijodiy fikrlashga, turli nuqtai nazarlarni o'rganishga va murakkab muammolarga innovatsion echimlarni ishlab chiqishga da'vat etiladi.

STEAM ta'limi -ning asosiy maqsadi talabalarni XXI asr muammolariga keng ko'nikma va bilimlar bilan jihozlash orqali tayyorlashdir. Ushbu ko'nikmalarga ilmiy izlanishlar, texnologik savodxonlik, muhandislik dizayni, matematik fikrlash, ijodiy fikrlash, samarali muloqot va hamkorlik kiradi. STEAM ta'limi ta'limga yaxlit yondashuvni rivojlantiradi, bu ham texnik ko'nikmalarni, ham tanqidiy va ijodiy fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi.

STEAM ta'limi turli fanlarni birlashtirib, haqiqiy dunyoning o'zaro bog'liq tabiatini ham aks ettiradi. Ko'pgina Real muammolar va innovatsiyalar ilmiy bilimlar, texnologik tajriba, muhandislik tamoyillari, matematik tahlil va ijodiy fikrlashni birlashtirgan multidisipliner yondashuvni talab qilishini tan oladi.

STEAM ta'limi dunyoning ko'plab mamlakatlarida ta'limga qimmatli yondashuv sifatida tobora ko'proq tan olinmoqda. U talabalarni tez o'zgaruvchan global iqtisodiyot talablariga tayyorlaydi va ularni ilm-fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematikani o'z ichiga olgan keng ko'lamlı martabalarda muvaffaqiyat qozonish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalar bilan jihozlaydi. Tadqiqotlar STEAM ta'limida pedagogik texnologiyaning ahamiyatini izchil ta'kidlaydi. Texnologiya vositalaridan foydalangan holda talabalar murakkab tushunchalarni o'rganishlari, muammolarni birgalikda hal qilishlari va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishlari mumkin. Interfaol simulyatsiyalar, virtual haqiqat va kengaytirilgan haqiqat o'quvchilarga fan va matematikadagi mavhum tushunchalarni tasavvur qilish va tushunishga imkon beradigan immersiv tajribalarni taqdim etadi. Kodlash va dasturlash uchun raqamli vositalar texnologik savodxonlikni oshiradi va hisoblash tafakkurini rivojlantiradi.

Pedagogik texnologiya STEAM ta'limida o'zgaruvchan rol o'ynaydi, talabalarga kelajak uchun zarur ko'nikmalarni beradi. Texnologiyani pedagogik amaliyotga qo'shib, o'qituvchilar ijodkorlik, tanqidiy fikrlash va hamkorlikni rivojlantiradigan dinamik va qiziqarli o'quv muhitini yaratishi mumkin. Texnologiya rivojlanib borar ekan, o'qituvchilar STEAM ta'limida pedagogik texnologiyaning samarali integratsiyasini ta'minlab, eng yangi vositalar va metodologiyalar bilan yangilanib turishlari kerak. Ushbu yutuqlarni qabul qilib, biz keyingi avlodni tez rivojlanayotgan raqamli landshaftda rivojlanish uchun tayyorlashimiz mumkin.

Tadqiqot metodlari. Ta'lim sohasiga e'tibor yanada kuchaytirilgan bir vaqtda zamonaviy pedagogik texnologiyalarga ustuvor ahamiyat berilmoqda. Bugungi kun ta'limining eng asosiy innovatsion metodi va istiqbolli texnologiyasi bu - STEAM texnologiyasidir. Ko'pgina ta'lim tashkilotlarida ta'limning sifat samaradorligini oshirish maqsadida STEAM texnologiyasidan maqsadli foydalanib kelinmoqda. Ta'lim oluvchilar uchun olgan bilimlarini amaliyotda sinab ko'rish, tajribalar o'tkazish maqsadida laboratoriyalar va LEGO markazlari yaratilmoqda.

STEAM texnologiyasi ta'limi murakkab ko'ringani bilan uni alohida ko'radigan bo'lsak sodda, tushunarli va aniq ekanini ko'rishimiz mumkin:

- S - science - tabiiy fanlar
- T - technology - texnologiya
- E - engineering - muhandislik
- A - art - san'at
- M - math - matematika.

Matabgacha ta'lim tashkilotlarida STEAM texnologiyasi asosida ta'limning tashkil etilishi, kelajakda bolaning innovatsion tadqiqotlarni mustaqil ravishda amalga oshira olishiga turtki bo'ladi.

Qaysi sohalarni olmaylik muvofaqiyat qozonish uchun bilimlarni talab etadi va aynan STEAM texnologiyasi bu maqsadga erishishda yordam bera oladi. Bu metod aynan nazariya va amaliyotni birga olib borish imkonini beradi va bilimlarga asoslanish, bilimlardan o'rinni foydalanish, mustaqil muvofaqiyatga erishish, o'z imkoniyatlaridan zavqlanish imkon beradi. STEAM texnologiyasi barcha ta'lim tashkilotlarida faoliyatini amalga oshirish imkoniyatini beruvchi innovatsion texnologiyadir.

Ushbu texnologiyani ta'limda qo'llanilishining maqsadi faoliyat jarayonida zamonaviy axborot kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda, bolalarni ilmiy salohiyatini oshirish va texnik ijodkorlikka jalb qilish imkoniyati bilan intellektual qobiliyatini, ijodkorligini rivojlantirishdir.

STEAM texnologiyasi 3 yoshdan 11-yoshgacha bo'lgan bolalarning bilim va ko'nikmalarini shakllantirish, intellektual salohiyatini oshirish, tadqiqotchilik qobiliyatni amaliyotga rivojlantirish, yaratish uchun tajriba maydonchasidir. STEM texnologiyasi dasturining maqsadi bolalarning bilim faoliyati jarayonida intellektual qobiliyatlarini rivojlantirish va ilmiy va texnologik ijodkorlikka jalb qilishdir.

Natijalari. Bola ulg'aygan sari tengdoshlari bilan o'zaro munosabatlarida faollashadi, qiziqish bilan namoyon bo'la boshlaydi, savollar bera boshlaydi, o'rtoqlariga va o'ziga, natijada ta'sir munosabatlarini o'rnatadi. Bolalar tabiatan tomosha qilish, tajriba qilish, jonli tabiat, tabiatshunoslik, matematika va boshqa sohalardan boshlang'ich g'oyalarni faol ravishda shakllantirishga moyil. STEAM dasturida bola har tomonlama intellektli, rejalashtirish, tanlash qobiliyatlari namoyon bo'la boshlaydi. Turli tadbirlarda o'z

bilim va ko'nikmalariga tayanib, o'z qarorlarini qabul qilishga, turli faoliyatda ya'ni o'yin, mulohaza, ta'limiy va tadqiqot faoliyatlarida mustaqillikni namoyon qila boshlaydilar.

Muhokama. STEAM dasturining samaradorligini yanada kuchaytirish maqsadida ta'lim tashkilotlarida bolalarni ta'limga, ixtirolarga bevosita jalb etuvchi maxsus tajriba xonalari, to'garaklar, intellektual salohiyatini yanada oshiruvchi ijodiy musobaqalar, o'yinlar, har bir faoliyatni axborot kommunikativ texnologiyalar asosida olib borish orqali bolalarning qobiliyatlarini aniqlash va rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, STEAM ta'limi bolalarni tajribalar o'tkazishga, modellar tuzishga, mustaqil ravishda loyihalar yaratishga, o'z g'oyalarini haqiqatga aylantirishga va bolaning o'ziga mahsulotni yaratishga undaydi. Ushbu ta'lim yondashuvi bolalarga nazariy olgan bilimlarini amaliyot bilan samarali tarzda birlashtirishga imkon beradi va butun umri davomida qo'llay olish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. I.V. Grosheva, L.G. Yevstafeva, D.T. Maxmudova, Sh.B. Nabixanova, S.V. Pak, G.E. Djanpeisova "Ilk qadam" davlat o'quv dasturi T: 2018. 1-81-b;
2. Т.С. Волосовес, В.А. Маркова, С.А. Аверина. СТЕМ-образование детей дошкольного и младшего школьного возраста. М. Бином. Лаборатория знаний 2019.
3. G.Bogdanovich. Dopolnitelnaya obshchrazvivayushaya programma "Multstudiya Moy mir" Sverdlovskaya oblast, 2018 g.
4. Master-klass dlya pedagogov "Sozdanie multfilmov vmeste s detmi" M., 2018
5. Образовательный модуль "Дидактическая система Фридриха Фрёбеля". Маркова В. А., Аверин С. А. - М., 2018.
6. Н.Г. Зайцева. Робототехника в детском саду. Краснодар 2019
7. Э.Д. Жукова. Программа дополнительного образования по конструированию, ориентированная на детей от 5 до 7 лет «Лего-мастер». Излучинск, 2018
8. И.А. Помораева, В.А. Позина. Занятия по формированию элементарных математических представлений в средней группе детского сада. М: 2019
9. I.V. Grosheva, G.E. Djanpeisova, U.T. Mikailova, M.A. Kenjabayeva, N.A. Miftayeva. O'yin orqali ta'lim olish. T.:2020.
10. I.V. Grosheva, K.T. Olimov, V.A. Nazarova, G.E. Djanpeisova, U.T. Mikailova, D.A.Kenjabayeva, N.B.Gulyamova, N.A.Miftayeva. "Kuzatish va baholash". Toshkent.:2020

RASMIY NUTQNING LEKSIK-SEMANTIK XUSUSIYATLARI (NEMIS TILI MISOLIDA)

Kaxarova Mavluda Mukaramovna

Farg'ona davlat universiteti professori, f.f.n.

Annotatsiya: maqolada nemis tilidagi rasmiy nutqning (Amtssprache) leksik-semantik xususiyatlari tahlil qilinadi. Rasmiy uslubning ijtimoiy-lingvistik vazifasi aniqlik, neytrallik va me'yoriylilikni ta'minlashdan iborat. Tadqiqotda Fachwörter (sohaviy terminlar), Nominalstil (otli ifodalar) va Funktionsverbengefüge (funktional fe'l birikmalari) rasmiy nutqning asosiy tarkibiy qismlari sifatida ko'rib chiqiladi. Shuningdek, matnlarda passiv tuzilmalar, predloglar (gemäß, hinsichtlich, betreffend) va sinonimik cheklovlarining roli tahlil etiladi. Rasmiy nutqning lingvistik o'rganilishi tarjima, til siyosati va nemis tili o'qitish metodikasida muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: rasmiy nutq, leksik-semantik xususiyatlar, Amtssprache, Fachwörter, Nominalstil, Funktionsverbengefüge, rasmiy uslub, til madaniyati, neytrallik.

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ОФИЦИАЛЬНОЙ РЕЧИ (НА ПРИМЕРЕ НЕМЕЦКОГО ЯЗЫКА)

Аннотация: в статье исследуются лексико-семантические особенности официальной речи (Amtssprache) немецкого языка. Официальный стиль рассматривается как средство точной и нейтральной коммуникации. Анализируются ключевые элементы – Fachwörter, Nominalstil и Funktionsverbengefüge, обеспечивающие ясность и однозначность высказывания. Отмечается роль пассивных конструкций, предлогов gemäß, hinsichtlich, betreffend и ограниченной синонимии.